

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

381.631

Hely

Idő

1916

Személy

Helyszám

Szerző:

Cím: Ahol tizenkétezer emberre

főznek

Forrás:

Világ

Bp.

1916. 7/26

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Ahol tizenkétezer emberre főznek

A főváros kezdeményezésére s a társadalmi jóléteknység hozzájárulásával tíz-tizenkétezer embert ellátó konyha épült melynek célja a háborus nyomor enyhítése. Ez az épület már befejezetten áll az Üllői-ut és Hungária-körut sarkán, tízembe hozásának nincs más akadály, mint bizonyos adminisztratív formások, melyeknek — a közhangulat nyomása alatt, — minél hamarabb el kell intéződniök, annyira sürgös, annyira fontos feladat vár manapság egy ilyen nagyarányu központi konyhára. Hogy milyen rendszerrel fog a konyha dolgozni, gyakorlatban hogy kerül majd tizenkétezer ebéd a fogvasztók asztalára, arról a hivatalos közegek ma még nem akarnak nyilatkozni. Annyi azonban bizonyos, hogy nem a népkonyhák helyett fog a központi konyha működni, nem is fog husz-harminc filléresebédeket szállítani s a szétosztásnak sem lesz az az alamiznaszerű jellege, mely a megszorult közép- s az önértesebb munkásosztályt mindig távoltartotta a népkonyhák küszöbétől. A központi konyha ebédjeinek díja a beszerzés árát fogja megtéríteni; hatósági kezelésben s a tömegfogyasztás mellett ez természetesen alacsonyabb, mintha minden egyes háztartás maga eszközlí bevásárlásait. De nemcsak pénzt takaríthat meg általa a fogvasztó, hanem mindenekelőtt, s ez ma szinte fontosabb, időt. Azt az időt, melyet a kiszolgáltattott sorsu asszony minden egyes nyersanyag-cikkért külön kénytelen elpocsékolni a hatósági bódék előtt, megvonva az időt munkájától s gyermekei felügyeletétől és maga elszennvedve mindazt a testi-lelki kint, melyet az aszfalton való végtelen ácsorgás ma, telnek idején, jelent. Tizenkétezer száz, csak tizenkétezer száz, való igaz, nem tehermentesíti a helyzetet. Százezernél is több késő

ebéd kellene, hogy talán beszünnie az utcák dermedt bucsujárata. De tizenkétezer már szép és jó kezdetnek és ennyi is már elvégzett kötelesség a szociális feladaton.

Milyen az épület, hol ennyi ember számára tudnak megfőzni ebédeket? Milyen? A maga nemében szinte tökéletes. Sokkal nagyobb apparátus kell pedig egy tizenkétezeremberes konyhához, mint azt a laikus ember konyha fogalma alatt elképzeli. Ez szinte nem is konyha, hanem gyár. A földszintet, az élelmiszerraktárakon kívül, gépek butorozzák: villamerőt fejlesztő gépek, gőzt és meleg vizet termelő kemencék, a konyhába szolgáló légűszítő gép, a hűtő-kamrákat szabályozó fagyasztó készülékek. Mert az ételt fenn az első emeleten nem tűzön, hanem gőztartályokon forralják. A konyhát fullasztó kipárolgások borítanák el, ha a felszívó kürtök nem dolgoznának, mert itt huszonnégy üst rotyog egyszerre és minden üstben négyszáz liternyi étel forr. A hűtő-kamrák, hol oly nagymennyiségű husneműt rak tároznak el, nem szolgáltatják ki magukat a jég beszerzése és olvadási aránya változatainak. A hűtés tehát vegyi uton, csövekben körforgó ammoniák-összetétel által történik. A nyersanyag elkészítése pedig — ilyen arányu fogvasztás mellett — nem végezhető kézimunkával. Erre valók a konyhatechnikai gépek, melyek a sok-üstös konyhaterem körül koszoruban sorakoznak s melyeket a földszint dinamói hajtanak; a darálógép a kolbász-gyárban, a burgonyamosó, hámozó, metélő és megtörő gépek a főzelék-gyárban (a kések átcsérelésével minden egyéb főzeléket is itt lehet tisztítani s felaprózni), a dagasztó-, nyújtó- s vágógépek az ugynevezett tésztagyárban. Mindent a gép végez el, az emberi beavatkozás csak beigazításra és felügyeletre szorítkozik. Így lehetséges, hogy tizenkétezer, sőt igyekezettel: tizenötezer ebédet is 60—70 al-

kalmazott el tud készíteni. A konyhagépek cél-szerűsége Németország gyakorlati kezét dicséri. Berlinben épültek, ugyancsak háboruban, hasonló berendezésű tömegkonyhák.

A központi konyha, így, ahogy felépült, tökéletesnek látszik a maga művoltában. A szándék, a terv s az elvi megvalósulás ezideig hibátlanak tűnik. De hogy rendeltetése céljának mily arányban felel meg, azt csak a gyakorlat fogja bizonyítani. A most megoldandó feladat: a szervezés. Várjuk és sürgetjük, hogy ez legjobb belátással s a szociális igazságosság alapján mihamarabb bekövetkezzék.